

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 7.6.2022 antanut seuraavan päätöksen kaivosluvassa annettavien määräysten sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta:

Kaivosalueen haltija: Morenia Oy
Kaivosalue ja KaivNro: Pihlaja K20143
Alueen sijainti: Puolanka

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Päätösasiakirjat ovat nähtävillä Tukesin verkkosivuilla (<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/yleiset-ja-yksityiset-edut-kaivostoiminta>). Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Puolangan kunnan yleisessä tietoverkossa.

Lisätietoja: kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi, puh. 029 5052 132

Kuulutettu 7.6.2022

Pidetään nähtävänä 14.7.2022 saakka. Valitusaika päättyy samana päivänä.

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta.

**PÄÄTÖS KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN MÄÄRÄYSTEN SEKÄ YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN
TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA**

Kaivosalueen haltija

Morenia Oy
y-tunnus: 3169375-1
Oulu
Suomi

Yhteystiedot:

Morenia Oy
Automaatitietie 1
90460 Oulunsalo

Lisätietoja antaa:

Timo Kuiri, puh. +358 400 263880

Kaivosalue

Pihlaja (KaivNro K20143)

Sijainti

Puolanka (kaivosalueen kartta on esitetty liitteessä 1)

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) antaa Morenia Oy:lle päätöksen kaivosluvassa annettavista määräyksistä sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä koskien Pihlaja-kaivosaluetta (KaivNro K20143).

Perustelut: Kaivoslaki 52 § ja 62 §

Peruste määräysten tarkistamiselle

Tukesin antama päätös 16.2.2016 lupatunnuksella KL2014:0004, Lupamääräys 11:

Lupamääräykset tarkistetaan 1.5.2021. Mikäli Pihlaja-kaivosalueen toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia, tarkistusväliä aikaistetaan.

Tukesin tiedonanto kaivosalueen haltijaa koskien

Pihlaja-kaivosalueen kaivoslupa (lupatunnus KL2014:0004) on myönnetty 16.2.2016 Morenia Oy:lle (Y-tunnus 2558445-2). Morenia Oy:n konkurssin jälkeen kaivoslupan haltijana on ollut Morenia Oy:n konkurssipesä (3007989-9), jolta kaivoslupa on siirretty 8.4.2021 annetulla Tukesin siirtopäätöksellä PSW Kivi Oy:lle (3169375-1). PSW Kivi Oy on 22.6.2021 muuttanut nimensä Morenia Oy:ksi.

Tukesin uudet lupamääräykset ja perustelut

Tukesin päätöksellä 16.2.2016 annetut lupamääräykset jäävät voimaan lukuun ottamatta lupamääräyksiä 1, 10 ja 11, jotka korvataan seuraavilla lupamääräyksillä:

Lupamääräys 1

Hakijayhtiön on ennen kaivoksen rakentamistoimenpiteiden aloittamista tiedotettava hyvissä ajoin suunnitelluista toimenpiteistä Kainuun ELY-keskukselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) ja ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole luonnonsuojelulain eikä ympäristönsuojelulain säännöksiin vastaista.

Määräyksellä varmistetaan erityisesti ELY-keskuksen lausunnossa mainittujen ympäristöluvassa mukaisen velvoitteiden noudattaminen. Ympäristöluvassa määrätään muun muassa luonnonsuojelulain 48 §:n mukaisesta poikkeamisluvasta ja ilmoitusvelvollisuudesta ELY-keskukselle hyvissä ajoin ennen suunniteltujen rakentamistoimenpiteiden aloittamista sekä yksityiskohtaisen pohjaveden tarkkailusuunnitelman toimittamisesta ELY-keskuksen hyväksyttäväksi.

Lupamääräys 2

Morenia Oy:n (y-tunnus 3169375-1) on asetettava 3 000 euron suuruinen vakuus omavelkaisena pankkitakauksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain mukaisia lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten.

Määrätyllä kaivosvakuudella alue saatetaan kaivoslain mukaisesti yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon.

Määrätty kaivosvakuus on asetettava Tukesille viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.

Perustelut:

Kaivosvakuudella katetaan seuraavat kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteet kaivosalueen saattamiseksi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon:

1. Alueen aitaaminen jyrkänteen (90 metriä) osalta ja varoituskylttien asentaminen (2 000 €)
2. Kaivosalueen yleinen siistiminen kaoliinisaven seulonta-alueella (konetyö, 1 000 €)

Aluetta luiskataan ottamistoiminnan edetessä, joten luiskaamistarvetta toiminnan päätyttyä ei ole. Alueelle ei tule rakennuksia, rakennelmia eikä sähkölinjoja tai muuntamoja. Alueelle ei myöskään tule vesienkäsittelyaltaita eikä vesienkäsittelyyn liittyviä putkilinjoja tai pumppaamoita. Kaivosalueelle rakennettava tie jätetään maanomistajien toiveesta paikalleen.

Toiminnan aloittamisen yhteydessä alueelle asennetaan portti ja varoituskyltit. Koeottotoiminnan seurauksena alueelle on muodostunut noin 1000 neliömetrin vesiallas, jolle ei ole aitaustarvetta.

Vakuuden suuruutta määrättäessä Tukes on ottanut huomioon kuulemisvaiheen jälkeen toimitetut kaivosyhtiön täydennykset (Pihlajan kaivosalueen käyttösuunnitelmakartta ja kartta jälkitilanteesta eli lopullisen kaivoksen ottotilanteesta, liite 2). Kaivosyhtiö on myös päivittänyt kuulemisasiakirjalla esitettyä laskelmaa (5 000 euroa) kaivosvakuudella katettavista lopetus- ja jälkitoimenpiteistä. Päivitetyn laskelman mukaisesti Tukes määrää kaivosvakuuden suuruudeksi 3 000 euroa.

Kaivoslaki 108 § ja 109 §

Lupamääräys 3

Lupamääräykset tarkistetaan ennen varsinaisen kaivostoiminnan aloittamista, mutta kuitenkin viimeistään 17.3.2026. Mikäli Pihlaja-kaivosalueen toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia, tarkistusväliä aikaistetaan.

Kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys kaivoksen lopetus- ja jälkitoimenpiteistä, jotta Tukes voi arvioida ja tarkistaa vakuuden sisällön kattavuuden ja suuruuden riittävyyden. Selvitys tulee toimittaa 17.1.2026 mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Asian käsittely

Asiasta tiedottaminen, lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Tukes on antanut asian tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/yleiset-ja-yksityiset-edut-kaivostoiminta>. Asia on kuulutettu 1.10.2021 ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä 8.11.2021 saakka. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Puolangan kunnan yleisessä tietoverkossa.

Asiasta on lähetetty lausuntopyynnöt 1.10.2021 Puolangan kunnalle, Kainuun ELY-keskukselle ja Kainuun liitolle. Asiasta on 1.10.2021 annettu erikseen tieto asianosaisille. Lausunnot sekä muistutukset ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 8.11.2021.

Tukes on 2.3.2022 antanut asiasta tiedon niille rajanaapureille, joiden yhteystiedot puuttuivat alkuperäisessä kuulutusvaiheessa. Uuden kuulemisen määräaika muistutusten jättämiselle oli 8.4.2022.

Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettu myös Puolanka-lehdessä.

Annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä kaivosyhtiön selitys

LAUSUNNOT

Kuulutuksen johdosta lausunnon ovat antaneet Kainuun ELY-keskus ja Kainuun liitto. Lausunnot on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 3.

Kainuun ELY-keskus on todennut launnossaan, että Morenia Oy:llä on Pihlajan kaivosalueella toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa (Nro 120/2018/1) kaoliinisaven ottamiseen. Ympäristöluvan lupamääräykset sisältävät velvoitteita muun muassa luonnonsuojelulain 48 §:n mukaisen poikkeamisluvan hankkimisen osalta ja ELY-keskukselle ilmoittamisen osalta ennen rakentamistoimenpiteiden aloittamista sekä yksityiskohtaisen pohjaveden tarkkailusuunnitelman toimittamisesta ELY-keskukselle. Toiminnan täysimääräinen aloittaminen ei lausunnon mukaan ole mahdollista ennen kuin ELY-keskus on hyväksynyt lupamääräysten mukaiset hakemukset/selitykset/suunnitelmat/ilmoitukset.

Lausunnon mukaan kaivosviranomaisen tulee määrätä vähintään yhtiön esittämän suuruinen vakuus kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteiden varmistamiseksi. Mikäli vakuussumma asetetaan tässä vaiheessa kattamaan ainoastaan nykytilanteessa tarvittavat luiskaukset, tulee sen riittävyys tarkastaa säännöllisin väliajoin, seuraavan kerran viimeistään ennen jyrkän kallioseinämän paljastamista.

Kainuun liiton launnossa on todettu, että Pihlajan kaivosalue on osoitettu voimassa olevassa Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 kohdemerkinnällä ek kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Alueita koskee seuraava

suunnittelumääräys: ”Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä.” Kainuun liitolla ei ollut huomautettavaa Pihlajan kaivosalueen määräysten tarkistamisasiasta.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Asian johdosta on annettu yksi muistutus.

Muistutuksessa on ensisijaisesti vaadittu luvan hylkäämistä ja/tai peruuttamista ja toissijaisesti on vaadittu uutta lupakäsittelyä sekä YVA-arviointia.

Muistutuksessa on esitetty muun muassa seuraavaa:

- kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi ei ole tehty käytännössä mitään; lupaviranomainen on muistutuksen mukaan laiminlyönyt laissa sille säädetyn tehtävän
- kaivostoiminta tulee aiheuttamaan mineraalien tuhlausta
- esiintymän laajuutta on ilmeisen todennäköisesti manipuloitu haluttuun suuntaan luvanhakijan/toiminnanharjoittajan taholta; selvitystä ei voida pitää missään olosuhteissa luotettavana saatikka uskottavana
- Morenia Oy on asetettu konkurssiin 20.6.2019 eikä nykyisellä toiminnanharjoittajalla ole edellytyksiä tai kokemusta kaivannaisten jatkojalostuksesta; muistutuksessa on myös esitetty epäily, että konkurssin jälkeen uudelleen Morenia Oy:ksi nimetty aloittava yhtiö toimii jonkun kaivosyhtiön lukuun
- sulkemissuunnitelman ja -aikataulun sekä vesi- ja ympäristölupien osalta viitataan vakuuden riittävyyteen ja lainvoimaisten päätösten tekemiseen sekä siihen, ettei Pohjois-Suomen AVI ilmeisesti ole tietoinen Morenia Oy:n konkurssista ja nimenmuutoksesta
- vaaditaan saada nähtäväksi siirtoasiakirjat; onko luvat siirretty oikeudellisesti pitävästi
- vaaditaan saada kaikki ympäristö- ja vesilupiin liittyvät asiakirjat Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta ja vaaditaan liittämään ne Tukesin päätökseen
- kyseessä ei ole virallisesti poronhoitoalue, mutta alueella liikkuu poroja, siten käytännössä kyse on poronhoitoalueesta
- esitetyt vakuudet (5 000 euron ja 50 000 euroa) eivät riitä; vakuuden suuruus on korjattava 500 000 euroon, koska kaivostoiminnasta annetut tiedot eivät pidä paikkaansa tai ovat tahallaan ja tietoisesti harhaanjohtavia
- lupamääräysten tarkistamiseksi on vaadittava luvanhakijan/toiminnanharjoittajan selvitys toiminnan todellisesta luonteesta ja vaikutuksista;

yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömiä seurauksia ei ole lainkaan punnittu luvassa taikka lupahakemuksessa

- naapuritonttien omistajat/edustajat on jätetty kuulematta eikä kuulutuksessa ole menetelty kaivoslain 40 §:n 2 momentin mukaisesti ja vaatimus yleisesti paikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä ilmoittamisesta on laiminlyöty
- vaaditaan YVA-arviointi ja kattavat ympäristövaikutusten selvitykset, koska lähekkäin sijaitsevat Pihlaja ja Pihlajavaara muodostavat yhdessä ja erikseen yli 25 hehtaarin kaivosalueen
- YVA-arviointia on vaadittu seuraavista syistä:
  - Viereisessä Heinijoessa erittäin uhanalaisia jokiraakkuja, rapuja sekä purotaimenta
  - Heinijoki ja kaivosalue rajoittuu Natura-alueeseen
  - Läheskään kaikkia uhanalaisia eliölajeja ja -kasveja ole edes kartoitettu alueelta
  - Heinijoki laskee Vihajärveen, jonka ympärillä merkittävää vapaa-ajan asutusta, joka asutus taas priorisoitu Puolangan kunnan strategiassa kärkihankkeiksi
- lupahakemukset (Pihlaja ja Pihlajavaara) on tehty arveluttavalla tavalla ja laajennuksia tehty useita luvan myöntämisen jälkeen
- kyseessä on erityisen syvä kaivanto, ja esimerkiksi Kaavilla vastaavassa tapauksessa on tapahtunut maanvyörymä kaivoskaivannon pohjalle
- Tukesin kuulutuksessa ei näy uhanalaisia kasveja ja luontotyyppisiä eikä suojelua vaativia kasveja, kuten soikkokaksikkoja, valkolehdokkia taikka eläinlajeista liito-oravaa, Heiniojen eliökantaa ole lainkaan tutkittu, joten nekään eivät siksi näy lainkaan asiakirjoissa eikä Natura-suojelualueelle ole annettu mitään arvoa
- vaaditaan aluehallintoviraston lupavaatimusten (PSAVI 2672/2014) kirjaamista Tukesin päätökseen sellaisenaan sekä vaaditaan lisätutkimukset Heiniojen eliöstön osalta ja sitten niiden kirjaamista Tukesin lupaan
- luvat eivät vastaa tämän hetken todellisuutta, eikä ne ole kaivoslain taikka muiden lakitasoisten säädösten edellyttämällä tasolla; vaaditaan, että luvat on käsiteltävä uudestaan relevanttien tosiseikkojen ja asianosaisten kuulemisen kera
- kaivostoiminta tuhoaa Suojala-tilan sekä naapurikiinteistön talousveden, joka tulee kaivosalueeksi merkityltä taikka välittömästi alueeseen liitetyltä lähteeltä maanalaisella putkella kahteen erillistaloon sekä kahteen navettarakennukseen; vaaditaan ainakin Suojala-tilan osalta erikseen tätä lähdeettä koskien erillisvakuus 100 000 euroa

HAKIJAN SELITYS

Tukes on pyytänyt kaivosyhtiöltä kaivoslain 42 §:n mukaisen selityksen annettujen lausuntojen ja muistutuksen johdosta. Selityksessä (liite 3) on todettu seuraavaa:

”Morenia Oy:llä ei ole huomautettavaa Kainuun ELY-keskuksen ja Kainuun liiton lausuntoihin. Yksityisten mielipidekirjoituksen osalta toteamme, että Morenia Oy on hakemuksessaan esittänyt näkemyksensä yleisen ja yksityisten etujen turvaamisesta. Muut asiat on käsitelty kaivos- ja ympäristölupamenettelyissä. Morenia Oy:n tilasta on annettu selvitys kaivosviranomaiselle kaivos- ja ympäristölupien siirron yhteydessä.”

Tukesin vastaus lausunnoissa ja muistutuksessa esitettyyn

Päätöksessä on kaivoslain 56 §:n mukaisesti otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Tukesilla ei ole kommentoitavaa asiasta annettuihin lausuntoihin.

Muistutukseen Tukes toteaa seuraavaa:

Kaivosluvan myöntämisen ja kaivostoiminnan harjoittamisen edellytykset on Pihlajan kaivosalueen osalta ratkaistu kaivoslupaa koskevassa lupamenettelyssä (Tukesin 16.2.2016 antama päätös kaivosluvan myöntämisestä). Tässä lupamenettelyssä tarkistetaan 16.2.2016 annetut lupamääräykset. Tässä päätöksessä ei käsitellä luvan hylkäämistä tai peruuttamista, eikä Tukesin tiedossa edes ole sellaisia laiminlyöntejä, rikkomuksia, puutteita tai muita kaivoslain 70 §:n tarkoittamia seikkoja, joiden perusteella kaivoslupa voidaan peruuttaa. Tukesilla ei myöskään ole syytä epäillä asian käsittelyä varten annetun selvityksen luotettavuutta. Lisäksi kaivosyhtiö on kuulemisen jälkeen toimittanut selvitykseen täydennyksiä, jotka on esitetty päätöksen liitteenä (liite 2).

Pihlajan kaivosaluetta ei ole laajennettu alkuperäisen kaivosluvan myöntämisen jälkeen. Pihlajavaaran kaivospiirin aluetta, joka sijaitsee noin 400 metriä koilliseen Pihlajan kaivosalueesta, on laajennettu 14.2.2013 annetulla Tukesin päätöksellä (Kaivospiirin muuttamista koskeva määräys). Molempien alueiden lupamääräykset ovat olleet tarkistettavana kaivosluvan myöntämisen (Pihlaja) ja kaivospiirin määrittämisen (Pihlajavaara) jälkeen. Pihlajavaaran lupamääräysten tarkistaminen on vielä kesken.

Asiasta on tiedotettu kaivoslain 37 §, 39 § ja 40 §:n mukaisesti. Lausunnot on pyydetty Puolangan kunnalta, Kainuun ELY-keskukselta ja Kainuun liitolta. Asian selvittämisessä poronhoitoalueella noudatetaan kaivoslain 38 §:ää, ja koska kyseessä ei ole kaivoslain tarkoittama poronhoitoalue, ei lausuntopyyntö tai asian selvittäminen paliskunnalta muulla tavoin ole ollut tarpeen. Asia on kaivoslain 40 §:n mukaisesti annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla ja tieto kuulutuksesta on julkaistu Puolangan kunnan yleisessä tietoverkossa. Tukes

on tiedottanut kuulutuksen julkaisemisesta Puolanka-lehdessä. Kuulutuksesta on annettu erikseen tieto asianosaisille toimittamalla kirjeet kaivosalueen maanomistajille sekä kaivosalueeseen rajoittuvien kiinteistöjen maanomistajille. Myös niille rajanaapureille, joiden yhteystiedot puuttuivat alkuperäisessä kuulutusvaiheessa, on myöhemmin toimitettu tieto kuulutuksesta kirjeitse. Asiassa on siten varattu kaivoslain 39 §:n mukaisesti tilaisuus asianosaisille muistutusten tekemiseen ja muille kuin asianosaisille mielipiteiden ilmaisemiseen.

Kaivoslupan nykyiselle haltijalle asetetut vaatimukset on tutkittu kaivoslupan siirtoa koskevassa lupamenettelyssä (Tukesin 8.4.2021 antama päätös kaivoslupien siirrosta PSW Kivi Oy:lle). Siirtoasia on käsitelty niin kuin kaivoslain 73 ja 74 §:ssä sekä kaivosasetuksen (391/2012) 32 §:ssä säädetään. Siirtopäätös on annettu ja siitä on tiedotettu kaivoslain 57 ja 74 §:n mukaisesti, ja siirtopäätös on 8.4.2021 lähtien ollut nähtävillä Tukesin verkkosivuilla. PSW Kivi Oy on siirtopäätöksen antamisen jälkeen muuttanut nimensä Morenia Oy:ksi. Morenia Oy:n kaupparekisteriotteen mukaan yhtiön toimialana on jalostaa ja myydä maa- ja kallioperän aineksia ja niistä valmistettuja tuotteita, harjoittaa maa- ja vesirakennustoimintaa sekä maansiirtotoimintaa sekä myydä toimialaan liittyviä konsultointi- ja rakennuttajapalveluja. Lisäksi tätä päätöstä edeltäneessä kuulemisasiakirjassa ja tämän päätöksen kohdassa ”Tukesin tiedonanto kaivosalueen haltijaa koskien” on kuvattu Pihlajan kaivoslupan haltijahistoria.

Tukes ei ole toimivaltainen viranomaisen ympäristö- ja vesilupien sekä niihin liittyvien suunnitelmien ja vakuuksien osalta, eikä toisen viranomaisen antamia lupia tai lupamääräyksiä ole tarpeen liittää tai kirjata Tukesin lupapäätökselle. ELY-keskus on asiaan antamassaan lausunnossa ottanut kantaa alueen luonnonarvoihin ja todennut, että ympäristölupamääräyksiä noudattamalla vältetään kaivoslain vastaiset vaikutukset ympäristöön ja luonnonarvoihin. Tukesin tässä päätöksessä antamalla lupamääräyksellä 1 varmistetaan myös luonnonsuojelulaista johtuvat ja ympäristölupaan kirjatut velvoitteet.

Kaivosvakuuteen ei kaivoslain nojalla voi sisällyttää muistutuksessa vaadittua erillistä vakuutta talousvettä koskien. Tukes viittaa tämänkin vaatimuksen osalta lupamääräykseen 1 sekä ELY-keskuksen lausunnossa todettuun:

Ympäristölupan määräyksessä 18 edellytetään toimittamaan Kainuun ELY-keskuksen hyväksyttäväksi yksityiskohtainen pohjaveden tarkkailusuunnitelma kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Pohjavesitarkkailulla pyritään varmistamaan muun muassa se, ettei toiminnalla ole haitallisia vaikutuksia lähimpien kiinteistöjen kaivoihin, joten suunnitelman toimittaminen palvelee myös yksityisten etujen turvaamista.

Muistutuksessa ei ole yksilöity, miksi asumisen edellytykset tai terveys vaarantuvat tai miten kaivostoiminta aiheuttaa mineraalien tuhlausta. Lähiympäristön asukkaiden viihtyvyyteen liittyviä, yksityiseen etuun kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten pölyä, melua ja tärinää sekä louhinta-aikojen rajoituksia, arvioidaan ympäristölupamenettelyssä eikä Tukes ole siinä

toimivaltainen viranomainen. Lisäksi YVA-menettelystä päättää ELY-keskus, ei Tukes, ja YVA-ohjelma toteutetaan ennen ympäristöluvan myöntämistä. Muilta osin muistutuksessa esitetyt seikat eivät kuulu tähän lupamenettelyyn tai kaivoslain mukaisesti käsiteltäviin asioihin.

Edellä esitetyn perusteella muistutuksessa vaadittu luvan hylkääminen ja/tai peruuttaminen tai uusi lupakäsittely ja YVA-arviointi eivät ole tarpeellisia. Lisäksi Tukes viittaa lupamääräysten tarkistamisväliä koskevaan lupamääräykseen 3 ja siihen, että Pihlajan kaivosalueelle 16.2.2016 annetun kaivosluvan mukaan kaivostoimintaan on ryhdyttävä viimeistään 17.3.2026, muutoin kaivoslupa raukeaa, ellei kaivosluvalle haeta erikseen raukeamisen lykkäämistä kaivoslain 68 §:ssä säädetyn mukaisesti.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Kaivoslaki 57 §

Lupapäätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Morenia Oy:lle, Puolangan kunnalle, Kainuun ELY-keskukselle ja Kainuun liitolle. Jäljennös lupapäätöksestä toimitetaan Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Tieto päätöksen antamisesta lähetetään kirjeitse tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille sekä asiassa muistutuksen laatineelle.

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Puolangan kunnan yleisessä tietoverkossa. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan myös Puolanka-lehdessä. Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1391/2018) mukaisesti 2 000 €. Maksuun lisätään toteutuneet ilmoituskustannukset ja käsittelymaksu. Lasku toimitetaan erikseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Tukesin päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Kaivoslaki 162 §

Liitteessä 4 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi puh. 029 5052 132

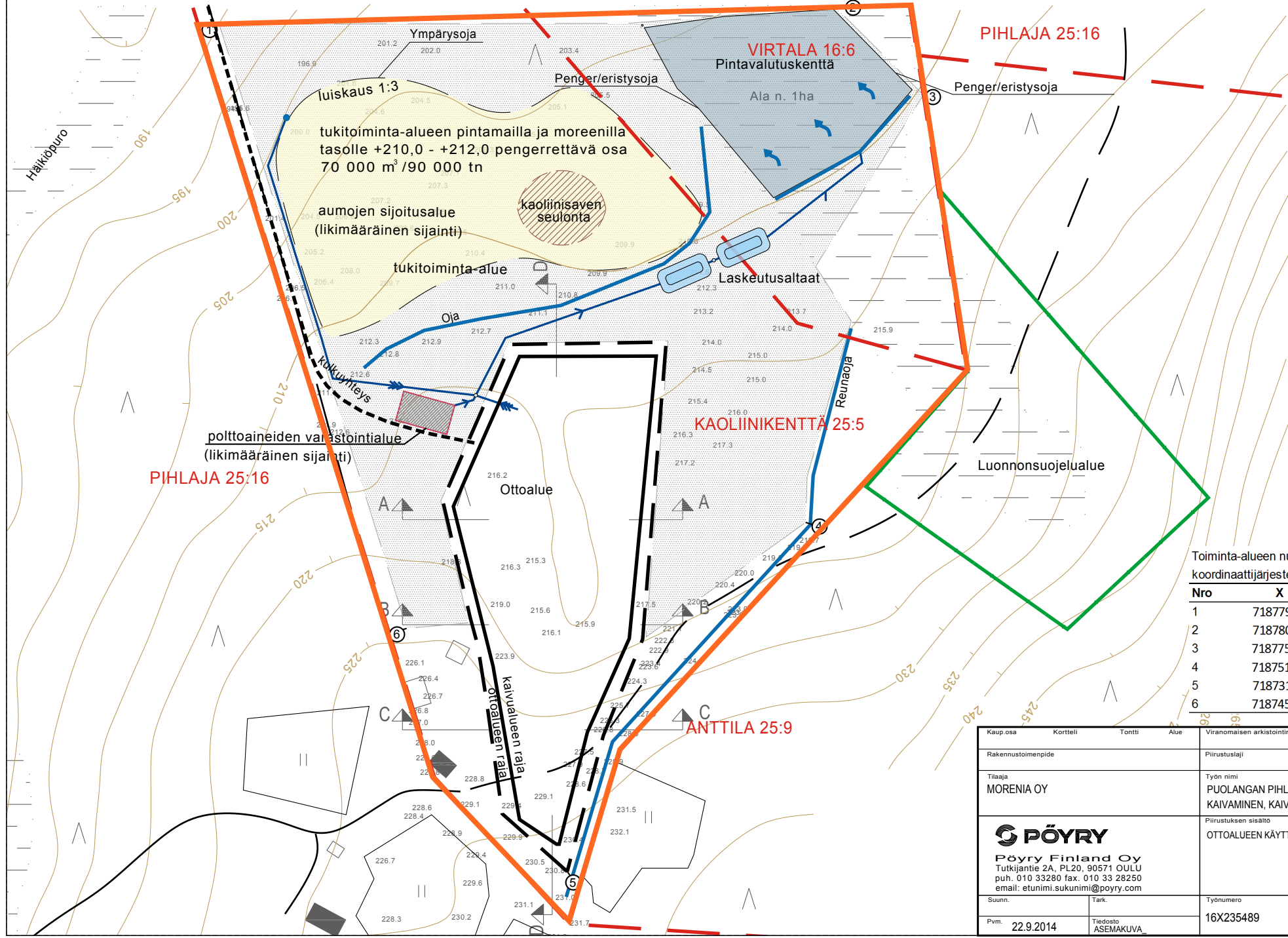
Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt ylitarkastaja Maria Kivi ja ratkaissut johtava asiantuntija Ossi Leinonen.

Liitteet

1. Kaivosalueen kartta
2. Käyttösuunnitelmakartta ja kartta lopullisen kaivoksen ottotilanteesta
3. Lausunnot ja kaivosyhtiön selitys
4. Valitusosoitus

Pihlaja-kaivosalueen K20143 sijainti (mittakaava ja rajat ohjeelliset)

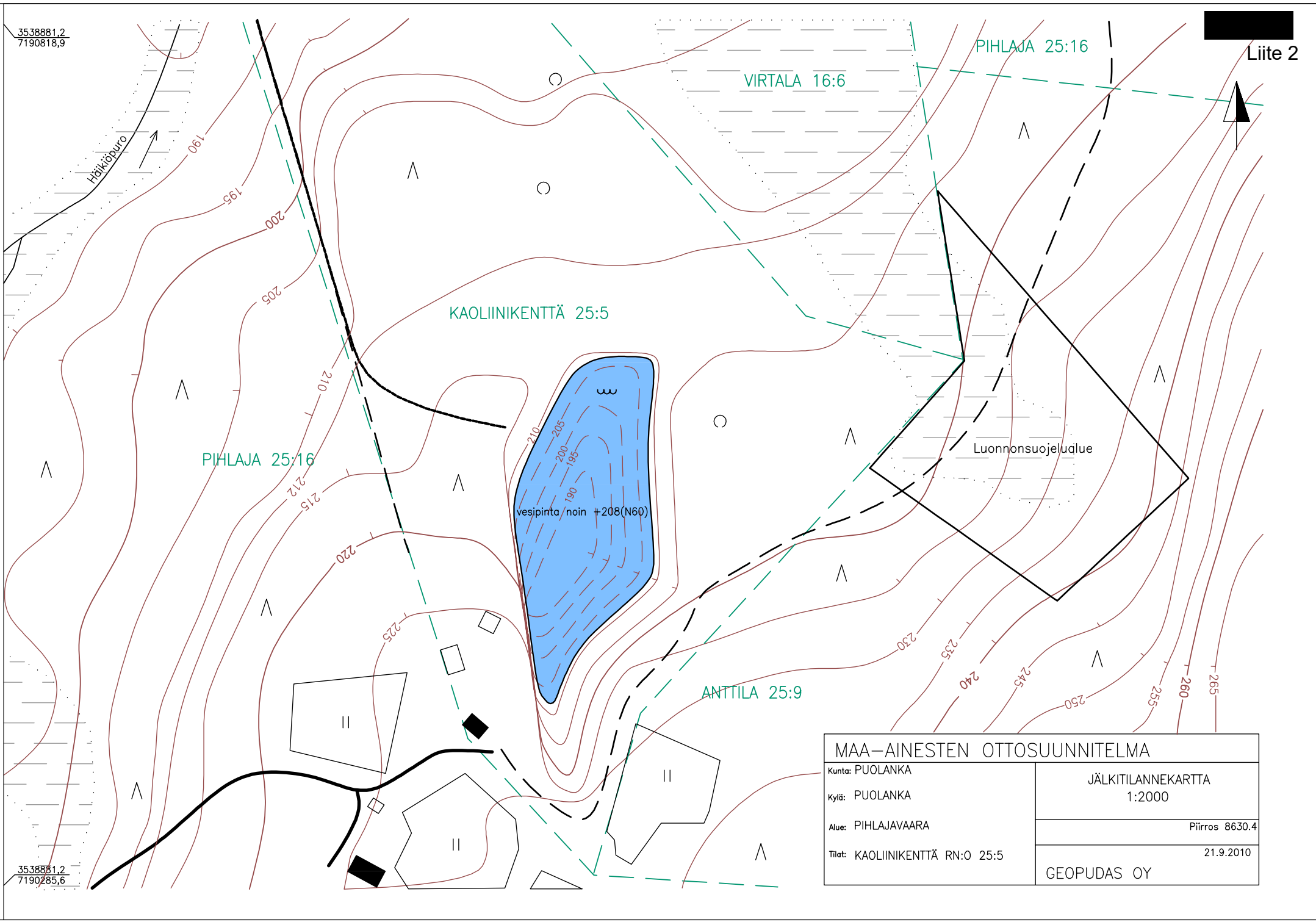
Toiminta-alueen nurkkapisteet
koordinaattijärjestelmä ETRS-TM35FIN

Nro	X	Y
1	7187798,7	538857,2
2	7187808,7	539208,3
3	7187758,2	539259,0
4	7187514,4	539191,8
5	7187315,1	539055,8
6	7187453,9	538964,1

Kaup.osa	Kortteli	Tontti	Alue	Viranomaisen arkistointimerkintöjä
Rakennustoimenpide				Piirustuslaji
Tilaaja MORENIA OY				Työn nimi PUOLANGAN PIHLAJAARAAN KAOLIINISAVEN KAIVAMINEN, KAIVOSLUPAHAKEMUS
 PÖYRY Pöyry Finland Oy Tutkijantie 2A, PL20, 90571 OULU puh. 010 33280 fax. 010 33 28250 email: etunimi.sukunimi@poyry.com				Piirustuksen sisältö OTTOALUEEN KÄYTTÖSUUNNITELMA Mittakaava 1:2000
Suunn.	Tark.		Työnumero	Piirustusnumero
Pvm.	22.9.2014	Tiedosto ASEMAKUVA	16X235489	Muutos 5

3538881,2
7190818,9

Liite 2

3538881,2
7190285,6

MAA-AINESTEN OTTOSUUNNITELMA	
Kunta: PUOLANKA	JÄLKITILANNEKARTTA 1:2000
Kylä: PUOLANKA	Päärros 8630.4
Alue: PIHLAJAVAARA	21.9.2010
Tilat: KAOLIINIKENTTÄ RN:0 25:5	GEOPUDAS OY

Annetut lausunnot ja kaivosyhtiön selitys

- Kainuun ELY-keskus
- Kainuun liitto
- Kaivosyhtiön selitys

- *Muistutus liitetään vain kaivosyhtiölle toimitettavaan, sähköisesti allekirjoitettuun päätökseen*

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Tukesin lausuntopyyntö 1.10.2021, KaivNro K20143

Kainuun ELY-keskuksen lausunto Puolangan kunnassa sijaitsevan Pihlaja-nimisen kaivospiirin kaivosluvassa annettujen yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettujen määräysten tarkistamisesta

Turvallisuus ja -kemikaalivirasto on kaivoslain (10.6.2011/621) nojalla pyytänyt Kainuun ELY-keskukselta lausuntoa Pihlajan kaivospiirille myönnetyssä kaivosluvassa annettujen, yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta. 16.2.2016 myönnetyn kaivosluvan lupamääräyksen 11 mukaan lupamääräykset tarkistetaan 1.5.2021 tai aiemmin, mikäli kaivosalueen toiminnassa tapahtuu tai havaitaan oleellisia muutoksia.

Morenia Oy:llä on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa Nro 120/2018/1 kaoliinisaven ottamiseen Pihlajan kaivospiirin alueella. Lupamääräyksen 1 mukaan luvan saajalla on oltava ennen rauhoitettujen lajien esiintymiin suoraan rakentamalla tai välillisesti kuivattamalla tai tulvittamalla vaikuttavien töiden aloittamista luonnonsuojelulain 48 §:n mukainen lainvoimainen poikkeamislupa esiintymien hävittämiseksi tai ratkaisu siitä, että poikkeamislupaa ei tarvita. Suunnitelluista rakentamistoimenpiteistä tulee ilmoittaa ELY-keskukselle hyvissä ajoin ennen niiden aloittamista. Ympäristöluvan määräyksessä 18 edellytetään toimittamaan Kainuun ELY-keskuksen hyväksyttäväksi yksityiskohtainen pohjaveden tarkkailusuunnitelma kolmen kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta. Pohjavesitarkkailulla pyritään varmistamaan muun muassa se, ettei toiminnalla ole haitallisia vaikutuksia lähimpien kiinteistöjen kaivoihin, joten suunnitelman toimittaminen palvelee myös yksityisten etujen turvaamista. Edellä mainittuja hakemuksia, selvityksiä, suunnitelmia tai ilmoituksia ei vielä ole toimitettu valvontaviranomaiselle, eikä toiminnan täysimääräinen aloittaminen kohteella on mahdollista ennen kuin Kainuun ELY-keskus on vastaanottanut ja hyväksynyt ne. Kainuun ELY-keskus katsoo, että ympäristölupamääräyksiä noudattamalla vältetään kaivoslain vastaiset vaikutukset ympäristöön ja luonnonarvoihin.

Pihlajan kaivospiirillä ei ole parhaillaan aktiivista kaivostoimintaa. Koetoiminnan yhteydessä on viimeksi vuonna 2013 tehty pilottiajoja ja kaoliinin ottoa alle viiden metrin syvyydeltä, minkä seurauksena kohteelle on muodostunut noin 1 000 m² laajuinen vesiallas. Yhtiön kertoman mukaan lopetus- ja jälkitoimenpiteiden toteuttamiseksi esitetty 5 000 €:n vakuus on tarkoitettu kattamaan tähän saakka ilmenneet luiskaustarpeet. Luiskausta tehdään jatkuvasti ottotoiminnan yhteydessä, joten vakuuden suuruutta esitetään tarkastettavan toiminnan edetessä. Lopullisessa vakuudessa huomioitaisiin loppuluiskausten lisäksi alueen länsilaidalle mahdollisesti paljastuvan kallioseinämän turvaaminen kiinteällä teräsaidalla, jota tarvittaisiin n. 90 m. Vesialtaan aitausta ei katsota tarpeelliseksi. Myös lopullisen vakuuden suuruudeksi on arvioitu 5 000 €.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että kaivosviranomaisen tulee määrätä vähintään yhtiön esittämän suuruinen kaivoslain 108 §:n mukainen vakuus kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteiden varmistamiseksi. Mikäli vakuussumma asetetaan tässä vaiheessa kattamaan ainoastaan nykytilanteessa tarvittavat luiskaukset, tulee sen riittävyys tarkastaa säännöllisin väliajoin, seuraavan kerran viimeistään ennen jyrkän kallioseinämän paljastamista. Yleisen turvallisuuden takaamiseksi vakuussumman on katettava luiskausten ja aitaamisen kustannukset myös sellaisessa ennakoimattomassa tilanteessa, jossa toiminta jouduttaisiin äkillisesti lopettamaan.

Sähköiset allekirjoitukset

Tämän lausunnon on ratkaissut yksikön päällikkö Jari Pesonen ja esitellyt ympäristöasiantuntija Mari Helin (puh. 0295 023 895), joka antaa asiasta lisätietoja. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan lopussa.

KAINUUN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 023 500
www.ely-keskus.fi
Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo
PL 115, 87101 Kajaani
kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

Tämä asiakirja KAIELY/101/2015 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/101/2015 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Helin Mari 08.11.2021 11:35

Ratkaisija Pesonen Jari 08.11.2021 11:52

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi
PL66
00521 Helsinki

Viite: Lausuntopyyntöne 1.10.2021, KaivNro K20143

LAUSUNTO PIHLAJAN KAIVOSALUEEN KAIVOSLUVASSA ANNETTUIEN MÄÄRÄYSTEN SEKÄ YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Kainuun liitolta lausuntoa Morenia Oy:n Puolangan Pihlajan kaivosalueen kaivosluvassa annettujen määräysten sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta (kuulemisen peruste Kaivoslaki 52.3 §, 62 §, 108 § ja 109 §).

Pihlajan kaivosalue sijaitsee Puolangan kunnassa noin 10 kilometriä kaakkoon kuntakeskuksesta. Kaivosalueen kaivoslupa (KL2014:0004) on myönnetty 16.2.2016. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt ympäristöluvan 10.12.2018 (Nro 120/1018/1, Dnro PSAVI/2672/2014). Kaivosalueen kaivosmineeraali on kaoliini. Toiminnanharjoittajan selvityksen mukaan kaivoksella ei ole ollut toimintaa vuosien 2012 ja 2013 koenostojen ja pilottiajojen jälkeen.

Tukesin 16.2.2016 antamalla päätöksellä (KL2014:0004) on määrätty, että yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavat tarpeelliset lupamääräykset tarkistetaan 1.5.2021. Mikäli Pihlaja -kaivosalueen toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia, tarkistusväliä aikaisetaan.

Kaivosluvassa annettujen määräysten sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistaminen

Pihlajan kaivosalue on osoitettu voimassa olevassa, Kainuun maakuntavaltuuston 16.12.2019 hyväksymässä, Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 kohdemerkinnällä ek kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi.

Vaihemaakuntakaavan kaavamerkinnöillä EK ja ek osoitetaan kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri). Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet.

Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Vaihemaakuntakaavassa on annettu kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetuille alueille suunnittelumääräys: "Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä".

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa Pihlajan kaivosalueen kaivosluvassa annettujen määräysten sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseen.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Morenia Oy
Automaatitietie 1
90460 Oulunsalo

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
PL 66
00521 HELSINKI
maria.kivi@tukes.fi
ossi.leinonen@tukes.fi

Selvityspyyntö 9.11.2021 TUKES Pihlajan kaivosalueen kuulemisasiaa koskeva selvityspyyntö

Vastine

Morenia Oy:llä ei ole huomautettavaa Kainuun ELY-keskuksen ja Kainuun liiton lausuntoihin. Yksityisten mielipidekirjoituksen osalta toteamme, että Morenia Oy on hakemuksessaan esittänyt näkemyksensä yleisen ja yksityisten etujen turvaamisesta. Muut asiat on käsitelty kaivos- ja ympäristölupamenettelyissä. Morenia Oy:n tilasta on annettu selvitys kaivosviranomaiselle kaivos- ja ympäristölupien siirron yhteydessä.

Oulussa 20.12.2021

Ystävällisin terveisin

Morenia Oy

Timo Kuiri

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksisaaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika päättyy 14.7.2022.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttia-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, 90100 Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.